گزارش سفر به خراسان

الگوی باغداری مدرن

به منظور بررسی وضعیت پسته در استان خراسان و آشنایی و تجدید دیدار با اعضای انجمن پسته ایران و دیگر باغداران و فعالان صنعت پسته خراسان، هیاتی ۱۲ نفره از برخی اعضای هیات مدیره و هیات امناء و تعدادی از اعضای علاقمند از استان های کرمان، فارس و قم از سوم تا پنجم خرداد ماه ۹۰ به استان های خراسان جنوبی و رضوی عزیمت نمودند.

در این سفر، اعضای انجمن پسته ضمن بازدید از باغ های پسته در شهرستان های بیرجند، قائن، گناباد، فیض آباد مهولات و بردسکن و بازدید از باغ های پسته شرکت کشت و صنعت پیوند خاوران در بیرجند و باغ های پسته آستان قدس رضوی در گناباد، با باغداران پسته این مناطق دیدار نمودند.

ادامه گزارش در صفحات ۲ تا ۱۰

گزارش سفر به خراسان

دراین سفر مقدمات تأسیس شعبه خراسان انجمن پسته ایران فراهم گردید

باغات مدرن و تک پایه در فیض آباد مهولات

این سفر به درخواست کمیسیون باغبانی انجمن و به میزبانی اعضای انجمن پسته در خراسان برنامه ریزی و برگزار شد که ضمن ارائه گزارش اجمالی سفر، از مهمان نوازی همه اعضای انجمن در خراسان تشکر و قدردانی می گردد.

پراکندگی و تنوع مناطق مستعد

اگر چه در این سفر هیأت انجمن پسته ایران از باغ های پسته در شهرستان های بیرجند، قائن، گناباد، مهولات و بردسکن بازدید نمود، اما این مناطق تنها بخشی از گستره مستعد پسته کاری در خطه خراسان محسوب می گردد. مناطق مستعد از سبزوار و نیشابور تاتربت جام، رشتخوار، نهبندان، بشرویه، بجستان، فردوس، خواف و دیگر مناطق به حدی است که مطمئناً در یک سفر سه روزه امکان بازدید از همه آنها وجود ندارد. اطلاعات محدود صنعت پسته ایران از این مناطق، برگزاری تورهای علمی انجمن دراستان های خراسان جنوبی و رضوی را بیش از پیش ضروری می سازد.

در تمامی مناطق مورد بازدید علیرغم استعداد مطلوب کاشت و پرورش پسته، هنوز محصولات زراعی و اغلب غیر اقتصادی در حال کشت و کار می باشد که این مسأله با توجه به پتانسیل مصرف پسته در بازارهای جهانی و اقتصادی بودن تولید پسته (درصورت رعایت معیارهای فنی و برآورد صحیح آب مورد نیاز) چندان منطقی به نظر نمی رسد. ادامه مصرف آب با ارزش مناطق کویری برای تولید محصولاتی چون گندم و جو یا حتی در بعضی مناطق صیفی جات، بدترین راه ممکن برای ایجاد معشیت در جامعه کشاورزی منطقه می باشد و بایستی هر چه زودتر برای آن چاره‌ای اندیشید.

بیرجند جنوبی ترین دروازه پسته خراسان

هیأت انجمن پسته در اولین مرحله سفر میهمان شرکت کشت و صنعت پیوند خاوران بود و درمعیت مدیرعامل و کارشناسان این شرکت از باغ های قدیمی و جدید پسته در منطقه دشت ماژان و روستاهای منطقه بازدید نمود.

بخشی از قدیمی ترین باغات خراسان که سابقه کشت آن به دهه های اول قرن حاضر شمسی می رسد، در این منطقه قرار دارند.

نکته حائز اهمیت در این باغ ها، استفاده از روش هرس تک تنه و چتر باز درختان بود. در کنار این باغ ها، باغات جدید الاحداث ارقام فندقی اغلب با الگوبرداری از روش کشت و پرورش پسته استان کرمان قابل مشاهده بود.

خرید و فراوری پسته تر الگویی برای مدیریت فرآوری در دیگر مناطق کشور

در ادامه سفر، گروه اعزامی از مجموعه فرآوری امین زاده در شهرستان قائن بازدید نمود که یکی از نمونه های موفق کشور در مدیریت فرآوری از طریق خرید پسته تر می باشد.

این مجموعه فرآوری با تشویق باغداران به فروش پسته تر و جمع آوری بخش قابل توجهی از محصول پسته تر منطقه، عملاً ضمن مدیریت یکپارچه فرآوری پسته و کنترل های بهداشتی مطلوب‌تر، به طور غیرمستقیم از ایجاد و گسترش واحدهای فرآوری نیمه مکانیزه و غیراقتصادی جلوگیری نموده است. بدیهی است توسعه واحدهای فرآوری کوچک و پراکنده در مناطق مختلف پسته کاری ضمن آنکه امکان کنترل و مدیریت بهداشتی و عملیاتی آنها را محدود می نماید، در شرایط حاضر با افزایش هزینه حامل های انرژی، فعالیت اقتصادی آنها را نیز غیرممکن می سازد.

لازم به ذکر است که مشابه این واحد فرآوری در دیگر مناطق استان مثل فیض آباد مهولات و بردسکن نیز توسعه یافته است.

بازدید از باغ های سازمان موقوفات و کشاورزی آستان قدس در گناباد

مزارع و باغات این مجتمع کشاورزی در منطقه پسکلوت در شرق گناباد بین دو روستای بیمرغ و روشناوند قرا گرفته اند. در مجتمع فوق ۱۴ حلقه چاه عمیق دایر بوده و ۸۰۰ هکتار از اراضی آن به کشت پسته اختصاص دارد.

عمده باغ های پسته رقم فندقی است که به نظر می رسد در بیشر مناطق استان خراسان عملکرد و شرایط مطلوبی ندارد. فواصل و روش کشت و پرورش درختان عموماً با الگو برداری از باغ های کرمان انتخاب شده اند. در این منطقه عمق چاه ها بین ۱۰۰ تا ۱۳۰ متر و EC آنها بین ۶ هزار تا ۱۲ هزار میکروموس می باشد.

فیض آباد مهولات الگویی برای دیگر مناطق پسته کاری کشور

در روز دوم سفر و پس از بازدید از باغات گناباد ، گروه اعزامی در منطقه فیض آباد میهمان شرکت توس داشت و اعضای انجمن پسته در مهولات بودند.

اعضایی از گروه که قبلاً از این منطقه بازدید کرده بودند در طول سفر از شرایط منحصر به فرد و استثنایی باغ های پسته می گفتند اما تنها پس از بازدید از این منطقه بود که همگی به تفاوت فاحش و بی نظیر این منطقه با دیگر استانهای کشور پی بردند.

بدون تردید شبیه ترین باغ های پسته کشور به باغ های مدرن کالیفرنیا، باغ های پسته فیض آبادمهولات است. تراکم مناسب، فرم هرس تک تنه با تاج باز و شیوه مدیریت مناسب، از ویژگی های بی نظیر باغ های پسته این منطقه است. باغداران علاقمند فیض آباد با درک صحیح از روابط آب و گیاه و با کنترل اشتیاق طبیعی به مالکیت سطح بیشتر باغ و با در نظر داشتن نیاز آبی

پسته، عملاً سعی نموده اند که سطح باغات خود را با آب در دسترس تنظیم نمایند. لازم می دانیم به تمام کسانی که فکر می کنند برای دیدن باغ های مدرن پسته باید به کشور آمریکا سفر کنند، بازدید از فیض آباد و مهولات را توصیه نماییم. تجربه ای بی نظیر که همه باغداران پسته را غافلگیر خواهد کرد. شاید عمده ترین تفاوت این باغ ها با باغ های پسته کالیفرنیا، فرم صاف تنه درختان در آمریکا به دلیل استفاده از قیم باشد که عملاً استفاده از شیکرهای برداشت را در باغات کالیفرنیا عملی ساخته است.

استقبال بی نظیر از آغاز به کار شعبه خراسان انجمن

در تمامی مناطق بازدیدی و در دیدار با باغداران مناطق مختلف، از تشکیل شعبه خراسان انجمن استقبال گردید. علاقمندی باغداران به تشریک مساعی در قالب تشکل صنفی، برای همه اعضای هیأت جالب توجه بود. سابقه تشکیل شعبه خراسان انجمن پسته ایران به ۸۹/۹/۱۶ و جلسه سی و هفتم هیأت مدیره دوره اول باز می گردد. در این جلسه تشکیل شعبه خراسان به تصویب هیأت مدیره رسید و در دستور کار دبیرخانه انجمن قرار گرفت. بر این اساس یکی از اهداف سفر هیأت انجمن پسته ایران به خراسان، تشکیل شعبه خراسان بود که بدین منظور و با هماهنگی های انجام یافته، جلسه ای با حضور فعالین پسته منطقه در محل شرکت توس داشت (از اعضای انجمن پسته) تشکیل گردید. در این جلسه پس از تشریح ضرورت های حال حاضر صنعت پسته و اهمیت تشکیل شعبه خراسان توسط هیأت اعزامی و بحث و تبادل نظر باغداران و دیگر فعالان پسته استان، آقای حمیدرضا خاکی عضو پیوسته انجمن به عنوان مسئول پیگیری راه اندازی دفتر در شهر مشهد انتخاب گردیدند و دیگر اعضای پیوسته انجمن در خراسان نیز پیگیری موضوع افزایش تعداد اعضای پیوسته انجمن برای رسیدن به حد نصاب قانونی لازم را به عهده گرفتند.

بردسکن: دومین قطب تولید پسته استان

شهرستان بردسکن به عنوان جنوبی ترین شهرستان خراسان رضوی یکی از قطب های کشاورزی استان محسوب می گردد. اگر چه ۲۹ نوع محصول زراعی و باغی در این شهر تولید می شود، اما پسته مهمترین محصول آن است. در روز سوم سفر در شهرستان بردسکن با استقبال گرم مدیر جهاد کشاورزی شهرستان آقای مهندس حاجی پور و همکاران ایشان و باغداران سخت کوش شهرستان مواجه شدیم. در شهرستان بردسکن نیز با دو گروه باغ مواجه شدیم باغاتی به سبک کشت و کار کرمان که چندان مناسب نبودند و باغاتی به شیوه بومی منطقه با تراکم مناسب و شیوه هرس تک تنه که به خوبی با شرایط منطقه تطبیق داشته و با عملکرد بالا از بهترین باغ های پسته استان محسوب می شدند. نمونه کاملاً موفق آن، باغ پسته رقم فندقی آقای تقدیسی با بیش از ۳۰ سال عمر و عملکرد ۴ تن پسته خشک در هکتار است. بر خلاف اغلب باغات فندقی کشور که به دلیل شرایط ژنتیکی رقم فندقی و شیوه تربیت چند تنه، تاج پوشش کوچکی دارند، در این باغ اگر چه فواصل بین ردیفها ۳/۵ تا ۴متر بوداما به دلیل انتخاب شیوه هرس تک تنه و تاج باز عملاً تاج درخت تمامی سطح باغ را پوشانده بود و با این وجود امکان حرکت تراکتورهای باغی کاملاً فراهم بود. اگر چه باغات فندقی خوب و پربازده در مناطقی از رفسنجان نیزمشاهده می گردد اما در هیچ یک از آنها از سطح زمین به خوبی این نوع باغات فندقی، استفاده نشده بود.

کلام آخر: خراسان قطب آینده پسته ایران

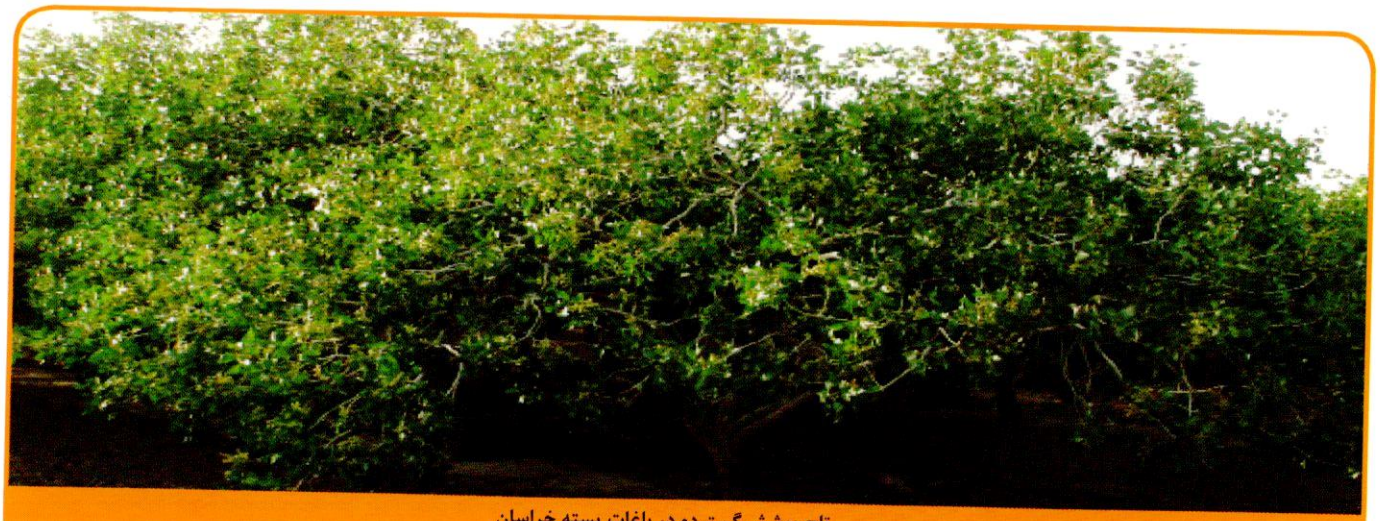
استانهای خراسان جنوبی و رضوی اگر چه هم اکنون در مرتبه سوم تولید پسته کشور پس از استانهای کرمان و یزد قرار دارند. اما به دلیل دارا بودن پتانسیل های آب و خاک مطلوب و گستردگی مناطق مستعد،در دهه آینده به قطب تولید پسته ایران تبدیل خواهند شد. اگر چه رسیدن به استان کرمان با حداقل ۳۰۰هزار هکتار باغ در کوتاه مدت و میان مدت چندان واقعی به نظر نمی رسد. اما با توجه به دانش بالای باغداران پسته و متوسط عملکرد مطلوب باغات، دستیابی خراسان به سهم بالایی از تولید پسته کشور دور از ذهن نیست، مشروط بر آنکه باغداران در احداث باغ های جدید به سه نکته اساسی توجه کنند:

۱. در تبدیل اراضی زراعی به باغ به میزان آب دردسترس و آینده آن توجه جدی نموده و به اتکای میزان آب زمستانه موجود، سطح باغات را بیش از ظرفیت منابع آب خود توسعه ندهند. لذا به جای صرف هزینه بیشتر برای افزایش سطح و در نتیجه تأمین آب کمتر،آب موجود را در سطح کمتری مصرف و محصول بیشتری برداشت نمایید.

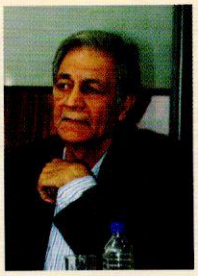
۲. به جای الگو برداری از شیوه کشت و کار پسته استان کرمان که ایراداتی به آن وارد است، بایستی از شیوه کشت وکار پسته در منطقه فیض آباد مهولات استفاده نمایند.

۳.توصیه می گردد باغداران به جای توسعه باغات در اراضی خرد و کوچک، در قالب شرکت سهامی یا تعاونی گرد هم آمده و باغ های مدرن و تک پایه پسته با تراکم مناسب و با الگو برداری از شیوه مناسب کشت استان، ایجادنمایند.

هیأت اعزامی در بعدازظهر پنج شنبه ششم خرداد ماه با کوله باری از تجربیات و مشاهدات بی نظیر و با امید به بازگشت دوباره به این سرزمین، به کرمان بازگشت. لازم می داند از کلیه اعضای انجمن در خراسان، باغداران خونگرم و مسئولین کوشای مناطق بازدیدی که در طی سفر ما را از محبت بی دریغ خود بهره مند ساختند، تشکر نمائیم. در ادامه گزارش نظرات برخی اعضا در خصوص سفر را ملاحظه فرمایید.

تاج پوشش گسترده در باغات پسته خراسان

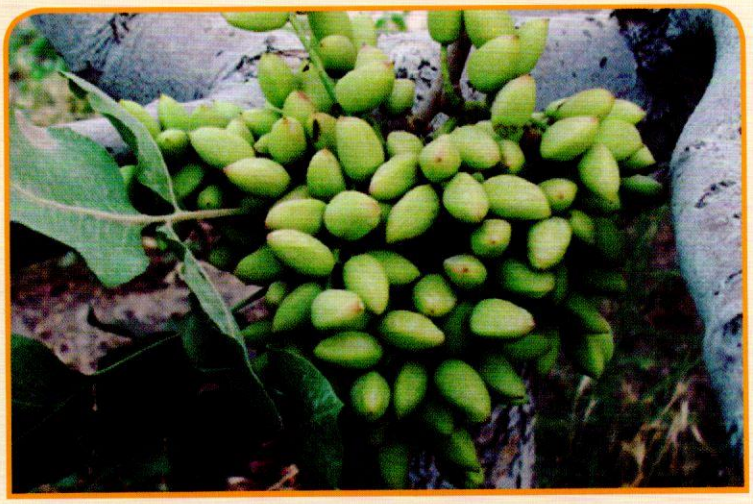
سید محمود ابطحی
عضو هیأت مدیره انجمن پسته

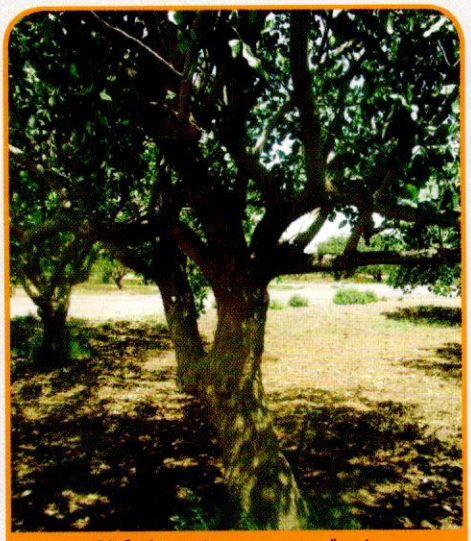
ازسه شنبه سوم خرداد صبح زود تا پنجشنبه عصر ۵ خرداد ماه به مدت ۳روز مهمان پسته کاران خراسان بودیم. صبح زود راه افتادیم، یک جمعیت ده تا ۱۲ نفره بایک اتوبوس دربست. در جمعی دوستانه در یک محیط آزاد حرکت کردیم به سمت خراسان. به چند دلیل مدتها بود آرزوی اینطورسفری را داشتم.مثل بسیاری آدم ها من هم سفر را دوست میدارم.علاوه بر این راجع به پسته خراسان مطالبی خوانده بودم و دلم میخواست بروم از نزدیک ببینم آنجا حقیقتاً چه خبر است. در کنار این ها قرارهم بود انجمن آنجا شعبه ای ایجاد بکند و می بایست از کرمان برویم برای معرفی وگسترش انجمن در خراسان. به هرصورت ما از کرمان رفتیم به سمت بیرجند. درسر راه در خوسف آقای فیضی دبیر انجمن و آقای امین زاده تولیدکننده عزیز خراسانی به ما پیوستند. در ساعت ۳ بعد از ظهر رسیدیم به بیرجند، رفتیم به باغی که از علم (وزیر دربار شاه سابق) مانده بود وحالا توسط بنیاد اداره می شد. جای همه خالی نهار بسیار خوشمزه ای خوردیم. نهار کشک بیرجندی بود و بسیار خوشمزه. توصیه میکنم کسانی که به بیرجند میروند کشک بیرجندی را فراموش نکنند. از آنجا رفتیم به بازدید چند باغ و شب هم رسیدیم به قائن در ترمینال آقای امین زاده. در روزهای بعد هم مرتبا از این باغ به آن باغ رفتیم برای بازدید و مرتب مورد لطف ومهمان نوازی کشاورزان خراسانی بودیم. شرح جزئیات طولانی میشود... همه جا دیدنی بود. خلاصه مطلب اینکه باغات منطقه خراسان اغلب از باغات کرمان بهتر بودند.

خراسان از لحاظ پسته کاری آینده روشنی خواهد داشت اما هم امروزبا مشکل کم آبی مواجه هستند وهم در آینده با این مشکل بیشتر مواجه خواهند بود، البته نه به اندازه استان کرمان. به لحاظ واریته، پسته هایی که در اینجا جواب داده و تولید خوبی هم دارند واریته های بادامی محلی(سفید پسته) و احمدآقایی هستند. فندقی و کله قوچی و ... برداشت خوبی ندارند. باغات وسیع بودند وبا مدیریت باغی خوب. باغداران همه مطلع وبا سواد و جستجوگر.

در رابطه با انجمن ما با اهل صنعتی برخورد کردیم که کاملا لزوم ایجاد تشکل را درک می کردند و از اینکه قرار است انجمن در آنجا شعبه داشته باشد استقبال می کردند.

دو نکته را اضافه کنم ؛ پذیرایی بسیار عالی بود و در کمال صمیمیت وگشاده دستی. دوم برنامه سفرما طوری تنظیم شده بود که استراحت درستی نکردیم ولذتی از سفر نبردیم. این موضوع را برای آقای فیضی و آقای فرهاد آگاه می گویم که انشاا... در سفرهای بعدی جو کاری را قدری تلطیف بفرمایند و قدری کمتر عجله به خرج بدهند امیدوارم بازهم با دوستان انجمن از این سفرها داشته باشیم.

درخت قدیمی پسته در شهرستان گناباد

عبدالکریم امین زاده
عضو هیأت امناء انجمن پسته ایران از استان خراسان جنوبی

خراسان رضوی و جنوبی با دارا بودن سطح زیر کشت قابل توجه و روند رو به رشد، درزمینه کاشت پسته پیشتاز می‌باشند. جوان بودن صنعت پسته در خراسان و انتقال تجربیات بین نسلی وبومی سازی صنعت پسته و استفاده ازواریته های پر محصول (بادامی واحمدآقایی)و در نتیجه پردرآمد، باعث گردیده که پسته کاران به توسعه باغات پسته روی بیاورند. میانگین تولید پسته های بادامی و احمد آقایی در خراسان ۳ تن در هکتار می باشد که ازمیانگین کشوری نیز بالاتر است. از طرف دیگر باغات پسته دراستان کرمان با مشکل کم آبی و خشکسالی مواجهند و روز به روز روبه زوال می روند، اما در خراسان آب از ثبات نسبی برخوردار می باشد و زمین های کشاورزی مستعد و غنی تری وجود دارد و کشاورزان با آخرین یافته های علمی و تجربی به کشت پسته ادامه می دهند و جالب اینکه این روند در سالهای اخیر رشد روز افزونی پیدا کرده است. سفر هیأت انجمن پسته ایران اتفاقی خوشایند برای اعضای خراسانی انجمن بود و نه تنها موجب دلگرمی ما به عنوان اعضای انجمن شد بلکه دیگر باغداران را نیز از وجود انجمن که آمده تا مدافع منافع باغداران باشد مطلع ساخت. در تمامی بازدید ها و ملاقات ها، باغداران از تشکیل شعبه انجمن در خراسان استقبال نمودند و خوشبختانه در جلسه گروهی اعضای هیأت اعزامی با باغداران مقدمات آن فراهم شد. این اتفاق را برای پسته خراسان به فال نیک می گیریم.

فرهاد آگاه
عضو کمیسیون باغبانی انجمن پسته ایران

برداشت های مهم
۱- عمده پسته کاری منطقه مهولات خراسان رضوی که خوشبختانه تحت تأثیر سنت ها و ترویج های سنتی باغداری استان کرمان قرار نگرفته است، به نظر بهترین الگوی باغریزی و باغداری برای باغریزی های جدید و نگهداری از باغات موجود در کشور می باشند. انتخاب پیوند سفید پسته از خانواده بادامی منطبق با شرایط بومی منطقه، فاصله ردیف ۶ تا ۸ متر، فاصله درختان روی ردیف ۴ تا ۶ متر، روش و دور آبیاری منطبق بر نیازهای درخت و هرس چتری درختان، همه باعث شده تا بسیاری از باغات مذکورعلاوه بر داشتن امکان انجام اغلب عملیات باغی بصورت مکانیزه، قابلیت بالقوه و بالفعل تولید میانگین سالانه ۳,۰۰۰ کیلو از هر هکتار (معادل ۲,۵ من در قصب) پسته خشک در پوست را داشته باشند. به جرأت می توان گفت چنین کیفیت باغداری و حجمی از برداشت در سطح وسیع در هیچ منطقه پسته خیز دیگری از کشور گزارش نشده است.

۲- لازم است انجمن پسته ایران در جهت ترویج آموزه های کشاورزی پسته خراسان به سرعت اقدامات زیر را برنامه ریزی نماید: برگزاری تورهای سیاحتی از باغات پسته مهولات برای باغداران پسته مناطق مختلف پسته خیز کشور و علاقمندان به باغریزی جدید و تدوین دستورالعمل مکتوب و مرجع باغریزی و باغداری پسته با استفاده از تجربیات باغداران منطقه مهولات.

هرس تک تنه پسته در فیض آباد مهولات

برداشت های فرعی

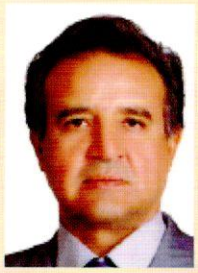
۱- در خلأ ناشی از عدم انجام تحقیقات لازم و کافی کاربردی، شایعات فراگیری در رابطه با عدم تناسب آبیاری قطره ای با باغات بالغ پسته در تمامی مناطق پسته خیز خراسان وجود دارد. شایسته است انجمن پسته ایران با تدارک تورهای سیاحتی از طرح های موفق آبیاری قطره ای در باغات بالغ پسته استان کرمان برای کشاورزان کشور، نقش خود را در این زمینه ایفا نماید.

۲- فروش محصول بصورت تر به کارگاه های فرآوری در خراسان بسیار رایج است. این سبک فروش پسته توسط باغداران می تواند الگوی مناسبی جهت ایجاد واحدهای فرآوری مدرن و مکانیزه و اتخاذ سیاست فروش پسته بصورت تر توسط باغداران در سایر مناطق کشور باشد.

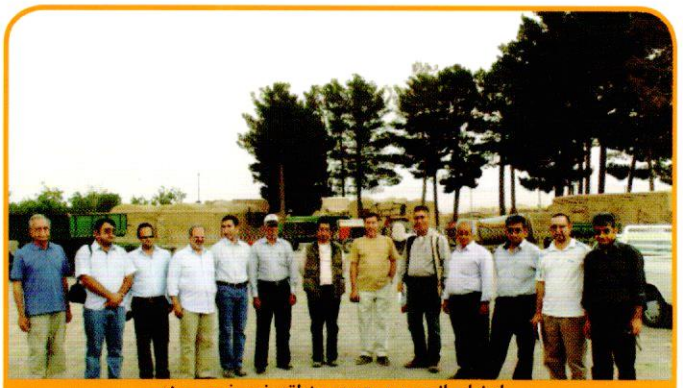

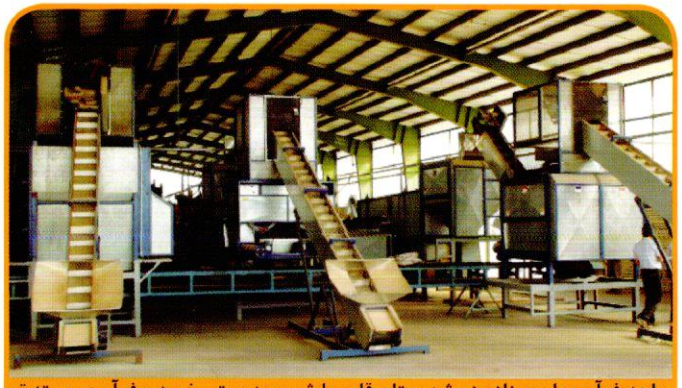
باغ های تک پایه و مدرن پسته در فیض آباد مهولات

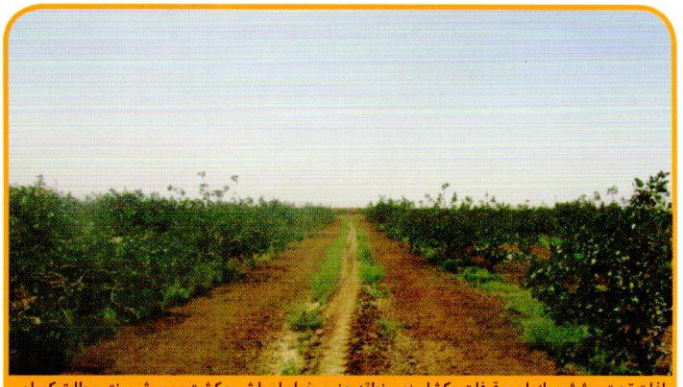
سید جلال نعمت الله زاده ماهانی
عضو هیأت امناء انجمن پسته ایران

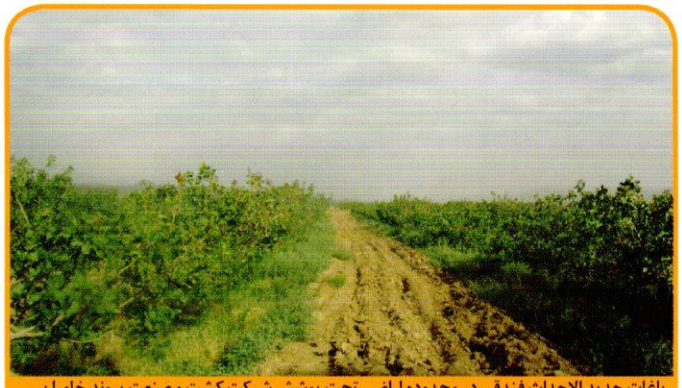

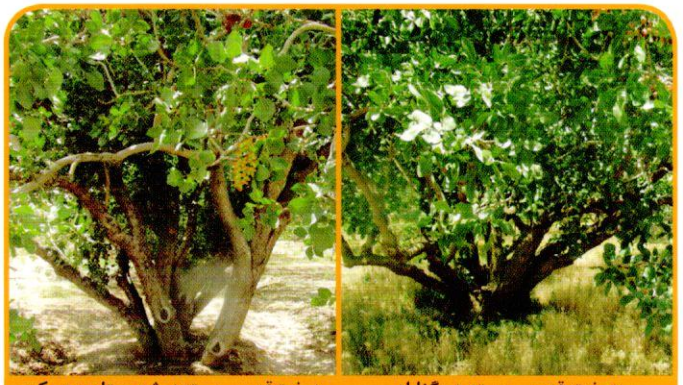
صولأسفرهای گروهی دو مزیت عمده دارند: دور شدن از مسائل جانبی و پرداختن به مسأله مورد نظر سفر ، تبادل فکر و همفکری با همکاران و هم شغلان خود که تا آن زمان آنها را ندیده و نمی شناسد و در نتیجه پیدا کردن راه هایی برای پیشرفت و ارتقاء دادن فعالیت هایش. و اما در مورد سفر خراسان،منطقه ای که به نظر اینجانب داری آب و خاک مناسب و بسیار عالی و هوای مناسب برای کشت و توسعه باغات پسته است و با فرض اینکه گرم شدن کره زمین سالی۰/۵درجه هم اتفاق بیافتد، به جهت اینکه این شهرها در حاشیه کویرقرار دارند نیاز سرمایی درختان تأمین خواهد شد و تنها اتفاقی که ممکن است در آنجا حادث شود این است که به جهت داشتن مردمی فعال و پرجنب و جوش،بیشتر از ظرفیت آب موجود، باغ ریزی انجام گیرد، که در آینده باغات توسعه یافته دچار کم آبی گردد. توصیه من به دوستان خوب بردسکن ، فیض آباد،قائن و دیگر مناطق خراسان این است که به اندازه آب،باغ ریزی نمایند تادرآینده سرمایه گذاریشان دچار مخاطره نگردد.

اعضای انجمن پسته در منطقه خوسف بیرجند

واحد فرآوری امین زاده در شهرستان قاین با شیوه مدیریتی خرید و فرآوری پسته تر

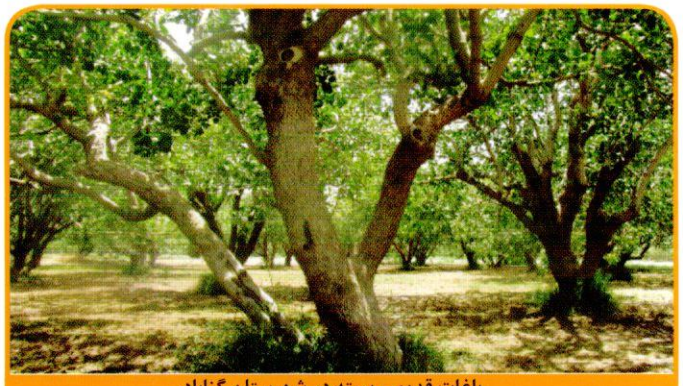

باغات تحت پوشش سازمان موقوفات و کشاورزی منطقه جنوب خراسان با شیوه کشت و پرورش سنتی مطابق کرمان

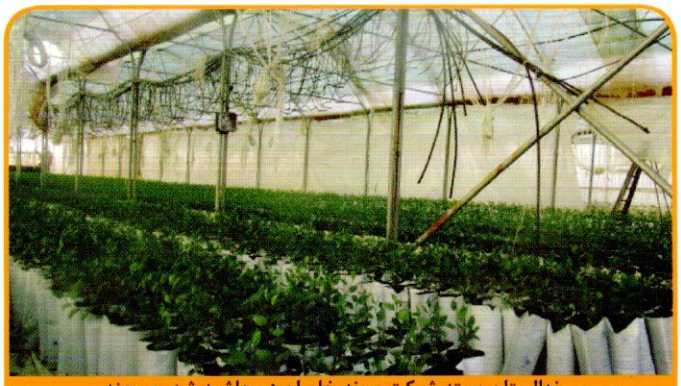

باغات جدید الاحداث فندقی در محدوده اراضی تحت پوشش شرکت کشت و صنعت پیوند خاوران

درخت قدیمی پسته در گناباد

درخت‌قدیمی‌پسته‌درشهرستان‌بردسکن

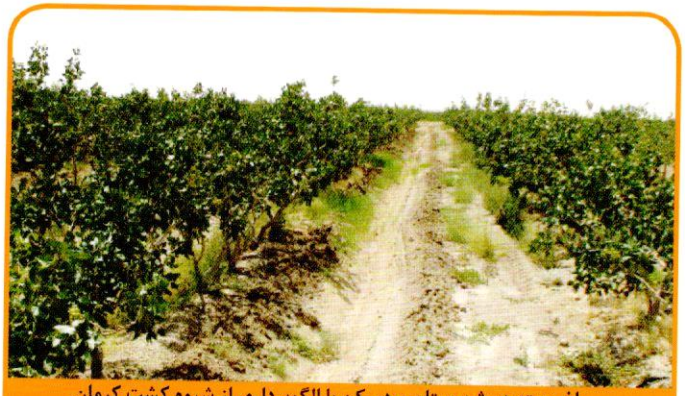

باغ رقم فندقی با هرس تک تنه و تاج پوشش گسترده در شهرستان بردسکن

باغات قدیمی پسته در شهرستان گناباد

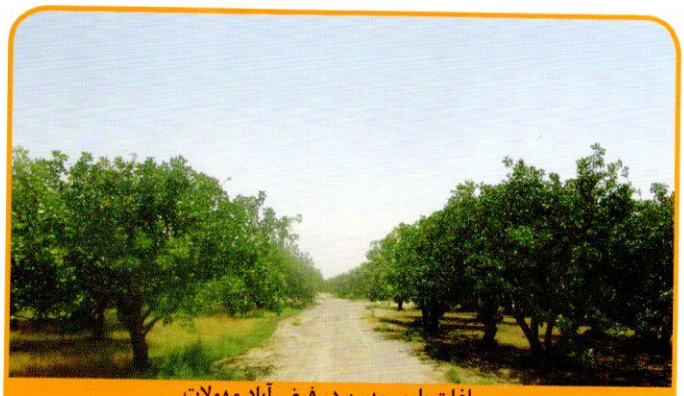

نهالستان پسته شرکت پیوند خاوران در حاشیه شهر بیرجند

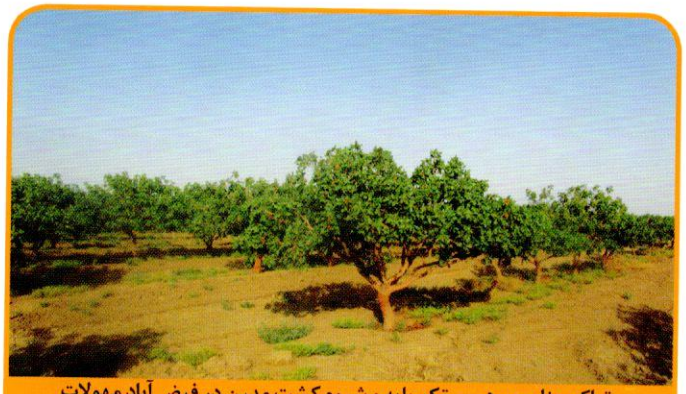
دیدار با مدیران و باغداران شهرستان بردسکن

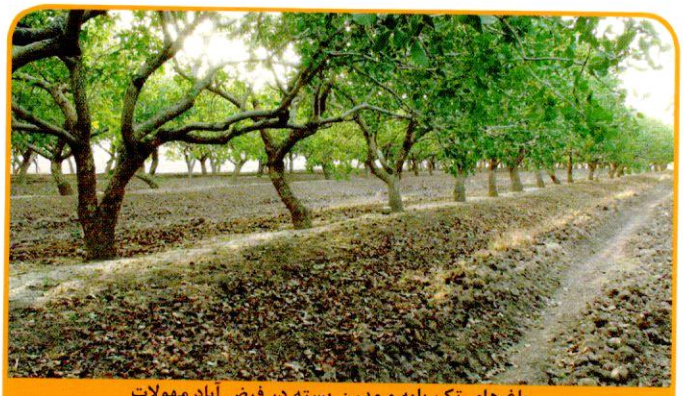
باغ پسته در شهرستان بردسکن با الگوبرداری از شیوه کشت کرمان

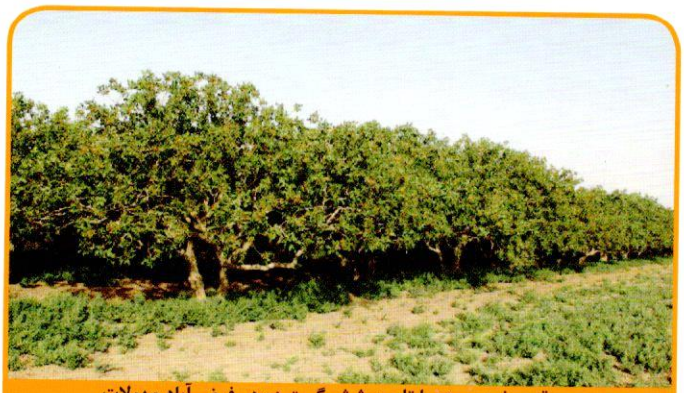
باغات بارور مدرن در فیض آباد مهولات

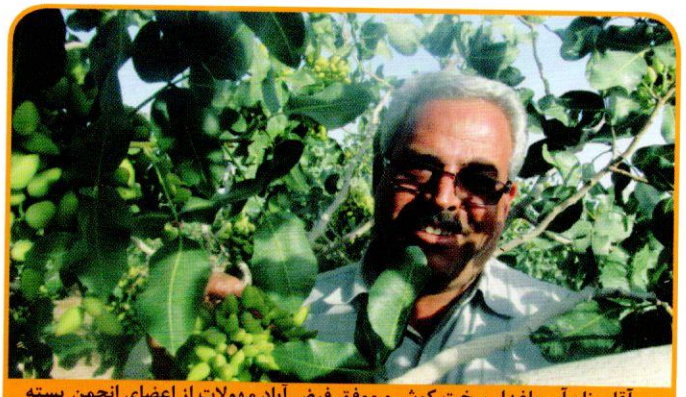
تراکم مناسب، هرس تک پایه و شیوه کشت مدرن در فیض آباد مهولات

باغ های تک پایه و مدرن پسته در فیض آباد مهولات

رقم سفید پسته با تاج پوشش گسترده در فیض آباد مهولات

آقای نام آور باغدار سخت کوش و موفق فیض آباد مهولات از اعضای انجمن پسته

بحث و تبادل نظر با باغداران خراسان در خصوص تشکیل شعبه انجمن پسته ایران در خراسان

علی اصغر دولت یار
مدیرعامل و عضو هیأت مدیره شرکت کشت و صنعت پیوند خاوران

در راستای اهداف توسعه این شرکت،در خردادماه سالجاری از اعضای محترم انجمن پسته ایران جهت بازدید از باغات و امکانات بالقوه شرکت دعوت به عمل آمد که این مهم در مورخ سوم خرداد ماه تحقق یافت. دراین بازدید با اجماع بازدید کنندگان،وضعیت باغات رقم فندقی در حد مطلوب تشخیص داده شد منتهی با توجه به جمیع شرایط، هیأت اعزامی بر احداث باغات جدید با پیوند رقم احمد آقایی اتفاق نظر داشتند. توصیه اجرای شبکه انتقال آبیاری تحت فشار به منظور استفاده بهینه از آب را ارائه نمودند. توضیح اینکه شرکت کشت و صنعت پیوند خاوران دراستان خراسان جنوبی درشهرستان بیرجند,قائن و سربیشه فعالیت می نماید و دارای ۳۱ حلقه چاه با دبی حدود ۱۱۰۰لیتر در ثانیه و سطوح کاشت ۱۶۰۰هکتار می باشد که حدود ۱۴۰ هکتار باغات پسته ،۲۰ هکتار انگور و ۱۰ هکتار زرشک می باشد و حدود ۱۴۳۰ هکتار ازاراضی نیز به کشت محصولات گندم،جو،یونجه و چغندرقند و سایر محصولات اختصاص یافته است. از کل سطح باغات پسته ۱۰ هکتار بادامی با عمر بیش از ۵۰ سال (عملکرد حدود ۲تن در هکتار پسته خشک)و مابقی رقم فندقی با ۱۶ سال عمر (و میانگین تولید یک تن در هکتار) می باشد. یکی از اهداف میان مدت شرکت،توسعه باغات تا سطح ۱۰۰۰ هکتار می باشد که فاز اول آن در سطح ۵۰۰ هکتار طراحی شده و عملیات اجرایی آن آغاز گردیده است. برنامه شرکت احداث باغات جدید با ارقام احمد آقایی و بادامی است.

حسین عامری
عضو هیأت مدیره انجمن پسته ایران

سفر اعضای انجمن پسته ایران به دو استان خراسان جنوبی و رضوی با استقبال بیش از انتظار باغداران و دیگر افراد مرتبط با صنعت پسته در این استان ها همراه بود. برای ما جای تعجب بود که هنوز با وجود کمبود آب در این منطقه (همانند بقیه مناطق حاشیه کویر)گندم و جو جایگاه مهمی در کشاورزی این مناطق دارند.اگر ما آب را مبنای تولید محصولات قرار دهیم ،تولید گندم و جو و یونجه که در این مناطق دیده می شود بسیار غیر اقتصادی است و پسته بهترین جایگزین برای کشاورزان این منطقه میباشد. روش باغداری در این استانها به دو بخش تقسیم می شود:

الف) بخش سنتی همانند آنچه در کرمان و رفسنجان می بینید و تولید کم محصول در واحد سطح

ب)روش نوین و بومی منطقه، در مهولات و بردسکن و تولید محصول فوق العاده بالا که حتی با باغات کالیفرنیا قابل رقابت است برای باغداران قدیمی استان کرمان قابل ملاحظه می باشد و ارزش یادگیری را دارد.

چهار اصل مهم کشاورزی، دلایل موفقیت و تولید بالای این باغات است (۳/۵ تن در هکتار):

۱)پیوند استثنایی سفید پسته که نوعی بادامی خاص این منطقه می باشد و از رشدی بالا، سایه اندازی بزرگ، و تولیدی بسیارخوب بهره‌مند است.

۲) رعایت فاصله بین درختان و تک پایه پرورش دادن آنها که موجب رشد سریع و چتر اندازی حجیم می شود.

۳) دور آبیاری ۱۲تا۲۰روز،که نیاز تابستانی درختان را کاملاً برطرف می کند و موجب رشد خوب و تولید بالا و درختانی با برگ هایی سالم و شاداب تا اواخر فصل می شود.

۴) وجود و استفاده از منابع آب با EC پایین که موجب رشد سریع و تولید خوب محصول می شود. این چنین کیفیت خوب آب، تقریباً در هیچ کدام از مناطق پسته خیز کرمان یافت نمی شود.

کشاورزان عملاًپس از آخرین آبیاری مزارع خود در اواسط بهار، آب بلا استفاده خود را به روی باغات پسته باز می کنند. این مسئله موجب شده که سطح زیر کشت باغات پسته با مقدار آب مازاد کشاورزان دقیقاً میزان باشد و کشاورزان برخلاف کرمانیها وسوسه نشده اند که سطح زیر کشت خود را بیش از حد موجود توسعه دهند و توانسته اند آب مورد نیازدرختان پسته رابا آبیاری ۱۲ تا۲۰روز یکبار برآورده کنند.

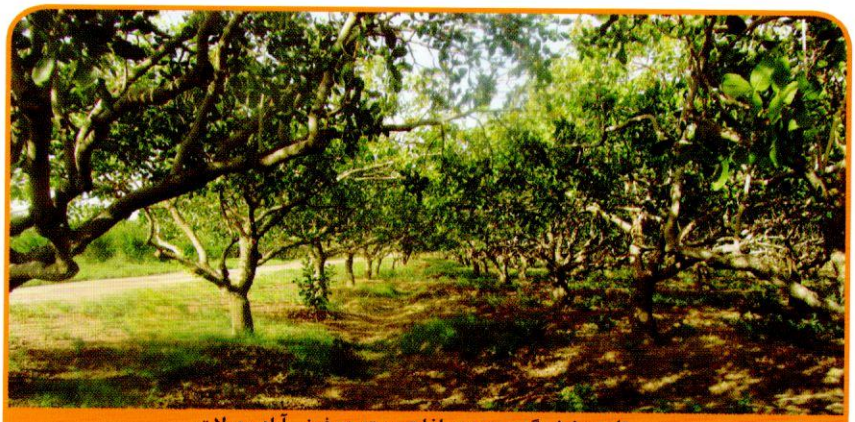
پیشنهادات:

۱) بکارگیری سیستم های آبیاری تحت فشار(با وجود امکانات وام و منابع مالی بلاعوض موجود) و نداشتن هیچ ترس و واهمه از این تغییر، به خصوص که اکثر این باغات جوان می باشند و قابلیت انس گرفتن به سیستم جدید را دارند.

۲) اغلب باغات جنوب خراسان، فندقی هستند که تولیدی پایین دارد.توصیه بنده این است که به تدریج این باغات به صورت یک در میان با پیوندهای جدید بادامی(مانند اکبری و احمد آقایی) جایگزین شوند بدون اینکه اثرات اقتصادی منفی اولیه داشته باشد. با این روش می توان در دراز مدت تولید را تا بیش از ۲ برابر افزایش داد.

در طی این سفر، در بازدید از چند ترمینال در مناطق مختلف،کیفیت بالا و مدرن این ترمینال ها مشهود بود،که جای تقدیر دارد.

با وجود امکانات بالقوه دراین منطقه به خصوص، آب، زمین مناسب، پیوندهای قابل و اقلیم مناسب و توان بالای کشاورزان این منطقه، انتظار می رود که به زودی تولید پسته در این مناطق افزایش قابل توجهی داشته باشد.

تاج پوشش گسترده در باغات پسته در فیض آباد مهولات

حسن طریقی
عضو پیوسته انجمن پسته ایران از استان قم

در ابتدا از اهتمام انجمن پسته ایران در برپایی این قبیل بازدیدها که در نهایت منجر به ارتقاء دانش فنی و همچنین اصلاح دیدگاه اعضاء در زمینه پسته خواهد شد ،کمال تشکر را دارم.
بازدید از باغات پسته خراسان جنوبی فرصت خوبی را فراهم کرد تا با فرهنگ این مناطق کشور بیشتر آشنا شویم فرهنگی سرشار از محبت و مهمان نوازی که بسی جای تشکر دارد. بر اساس مشاهدات صورت گرفته این طور به نظر رسید که در این مناطق اختلافات زیادی در مدیریت باغات وجود دارد که بیشتر تابع سطح زیر کشت و درآمد باغداران آن منطقه می باشد.از نقاط قوت این باغداران وجود تشکل های قوی و مردم نهاد در بین ایشان بود که باعث همسویی خوبی بین بخش خصوصی و دولتی در زمینه توسعه باغات شده بود.باغداری در خراسان جنوبی دارای رشدعلمی قابل توجهی در زمینه تغذیه و حتی مدیریت کنترل آفات و بیماریها شده و درمجموع ،باغداران خراسانی دارای اطلاعات علمی و فنی بسیار خوبی بودند. وجود فواصل مناسب در باغاتی نظیر باغ آقایان نام آور و بزمی همراه با رعایت اصول باغداری، باعث ایجاد باغ هایی کم نظیر در سطح کشور از لحاظ آرایش باغ ریزی شده بود.البته باغاتی هم با ضعف مدیریت و عدم رعایت فواصل کاشت در این سفر مشاهده شد. وجود اختلافات زیاد در کیفیت آب و خاک در بین باغات مشهود بود. به طوریکه اکثر باغات با تولید بالا، دارای کیفیت آب و خاک خوبی بودند و تأثیر بسزای این عوامل را در ایجاد باغات جدید گوشزد می کرد. از بهترین نکات و لذت بخش ترین قسمت های این سفر می توان به روحیه انتقاد پذیری و تمایل دوستان خراسانی به یادگیری بیشتر مطالب به رغم تولید بسیار خوب در باغات خود اشاره کرد. و در نهایت در کنار بازدید از باغات و دیگر برنامه های این سفر، بحث و تبادل نظر در خصوص تجربیات دوستان در طول مسیر، باعث پرباری هرچه بیشتر این سفر شده بود.

خوشه های پربار پسته در فیض آباد مهولات

احمد دانشور ثانی
عضو پیوسته انجمن پسته ایران و مدیرعامل شرکت تعاونی پسته کاران قائم بردسکن

شهرستان بردسکن یکی از مناطق مستعد پسته در استان خراسان رضوی است. وجود درخت پسته با قدمت ۱۱۵ سال در منطقه نشان می دهد که آب وهوا، اقلیم و خاک منطقه از دیرباز تا کنون مستعد کشت پسته بوده است.رقم عمده فندقی و میانگین تولید پسته خشک در منطقه ۱/۴تن در هکتار است. سفراعضای انجمن پسته ایران که در تاریخ ۹۰/۳/۵به منطقه صورت گرفت،علیرغم کوتاه بودن مدت زمان آن، بازتاب خوبی دربین کشاورزان داشت و اظهار خوشحالی باغداران مؤید این مطلب است. این گونه سفرها می تواند اهداف اصلی انجمن رابه اطلاع کشاورزان برساند و اگر مدت زمان بیشتری برای بردسکن(حداقل دو روز) اختصاص یابد،بیشتر مثمرثمرخواهدبود تا ضمن بازدید از منطقه نشستی نیز با کشاورزان جهت اطلاع رسانی اهداف انجمن و تبادل اطلاعات و تجربیات برگزار شود.لذا دراین زمینه پیشنهاد می شود:

۱. انجمن برای سفر به مناطق پسته خیز به صورت دوره ای برنامه ریزی کند و البته از مدیریت جهاد کشاورزی منطقه در کنار اعضای پیوسته به صورت مشترک جهت گردهمایی استفاده شود.

۲. حضور کارشناسان مختلف کشاورزی اعم از باغبانی، حفظ نباتات،آب و خاک در هنگام بازدید جهت پاسخگویی به سؤالات باغداران و راهنمایی آنان، می تواند کمک شایانی به پیشرفت پسته کاری منطقه و رسیدن به اهداف اصلی خود بنماید،ضمن اینکه مایه دلگرمی کشاورزان نیز خواهد شد.

تشکیل انجمن پسته توسط افراد آگاه و علاقمند پسته کشور صورت گرفته که هدفشان کمک به افزایش راندمان تولید پسته و توسعه آن در سطح کشور بوده است. در آینده نه چندان دور این انجمن با برنامه ریزی در زمینه پسته از کاشت تا برداشت و سپس صادرات این محصول،می تواند الگویی باشد جهت ایجاد چنین تشکل هایی برای سایر محصولات کلیدی کشور.

علیرضا پناهنده
عضو پیوسته انجمن پسته ایران و مدیرعامل شرکت بنه سبز خراسان

کشت پسته در شهرستان مهولات قدمتی بسیار طولانی دارد وجود درختی با ۳۰۰ سال در این منطقه دلیل این مدعا است. همچنین باغاتی با میانگین سن ۱۰۰ الی ۱۵۰ سال واقع در روستای جنت آباد مانند باغ فتح الله میرزا ،باغ شجاع سلطان و باغ قاجاریه درروستای خیرآباد وجود دارد که درختان این باغات قابل مشاهده می باشند. اولین باغات به شیوه صنعتی جدید حدوداً ۴۰سال قبل ایجاد گردیده و پس از آن باغات جدیدتر در سطح وسیع دراین منطقه کشت گردیده است.۷۰٪ باغات صنعتی جدید از واریته بادامی بوده که همان واریته بومی منطقه است. واریته سفید پسته علاوه بر مزیت های تولید،مزیتهای بازرگانی قابل توجهی دارا است از جمله عیاربالا،درصدیکنواختی بالا درصد دهان بست حدود۳-۲درصد،تک پایه بودن و مقاومت درختان به سرما. از معایب این واریته درصد پوکی نسبتاً بالای آن می باشد.

بحران آب و عدم الگوی مناسب مصرف آب درباغت پسته و دیگر اراضی کشاورزی مهمترین تهدید کشت پسته در این شهرستان می باشد.امید است بازدید گروهی اعضای انجمن پسته ایران از باغات شهرستان مهولات زمینه انتقال تجربیات باغداران را فراهم آورد. مدت زمان طولانی تر سفر می توانست زمینه مطالعات جدی تری را فراهم آورد.

تجربیات عملی باغداران

انجمن پسته ایران علاقمند است که برخی تجربیات عملی باغداران در مدیریت باغ های پسته را بدون هر گونه نقد و اظهار نظر علمی و فنی از طریق خبرنامه به اطلاع دیگر باغداران برساند. سفر هیات اعزامی به خراسان و آشنایی نزدیک با دو فعالیت تجربی در شهرستانهای بردسکن و فیض آباد مه ولات فرصت خوبی برای اطلاع رسانی در این زمینه فراهم نمود. باغداران ،محققین و صاحب نظران پسته کشور می توانند ضمن نقد و تحلیل تجربیات ارائه شده، تجربیات عملی خود رابا دیگر اعضای انجمن به اشتراک گذاشته و آن را در معرض نقد و قضاوت سایرین قرار دهند.

آقای حسن قانعی

باغدار پسته در شهرستان بردسکن

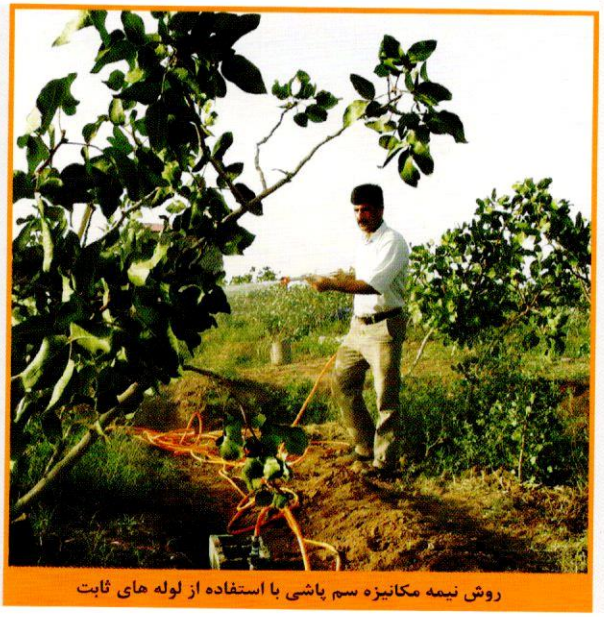
طراحی سیستم نیمه مکانیزه سمپاشی

آقای حسن قانعی از باغداران پسته بردسکن اقدام به طراحی و نصب سیستم نیمه مکانیزه سمپاشی بدون استفاده از تراکتور در باغ پسته خود واقع در روستای قوژدآباد نموده است.در این طرح به جای استفاده از تراکتور برای سمپاشی باغ،با قراردادن لوله های پلی اتیلن در حاشیه ردیفهای کاشت و پمپاژ مخلوط سم از مخزن، عملاً ضمن کاهش هزینه ها،فعالیت سمپاشی را در وقت کمتری انجام می دهد.

به منظور استقراراین سیستم، درحاشیه ردیفهای باغ که کمتر در مسیر شخم و حرکت تراکتور می باشد اقدام به حفرکانال به عمق۴۰سانتیمترنموده ولوله ها را در کف آن پهن می نماییم و به ازای هر ۵۰ متر طول ردیف،یک خروجی قرار داده که در هنگام سمپاشی،شلنگهای فرعی دارای لانس به آن متصل می گردند.

مزایای طرح: عدم استفاده از تراکتورو ماشین برای جابجایی و جلوگیری ازکوبیدگی سطح باغ توسط تراکتور، کاهش هزینه کارگری تا حد۵۰درصد، جلوگیری از شکستگی شاخه های درختان، کاهش مصرف سوخت، نصب آسان و سریع.

لازم به ذکر است که هزینه اجرای طرح در ۴هکتار باغ آقای قانعی حدوداً مبلغ یک میلیون تومان بوده است.

روش نیمه مکانیزه سم پاشی با استفاده از لوله های ثابت

غلامرضا کریمی

عضووابسته‌انجمن پسته ایران در فیض آباد مهولات

استفاده از واریته پسته سفید و دیگر واریته های مشابه مثل اکبری بعنوان تله و شاخص شناسایی آفت پسیل

خصوصیات واریته سفید پسته و اکبری شامل رنگ زرد میوه وبافت نرم وشادابی برگ آن عامل اصلی در جذب پسیل در پسته می باشد.از نقطه ضعف این ارقام می توان بعنوان شاخص وجود آفت ویا تله آفت پسیل در باغات پسته ارقام دیگر (کله قوچی وفندقی و..)استفاده نمود.بدین معنی که اگر درسطح باغ ،بطور پراکنده ودر نقاط مشخص از این پیوند وجود داشته باشد،جهت بررسی وجود آفت پسیل، بجای اینکه تمامی سطح باغ مورد بررسی قرار گیرد ،کافی است به این نقاط استقرار پسته سفید یا اکبری مراجعه کرد ولزوم ویا زمان مناسب سمپاشی را تعیین کرد.لازم به ذکر است که بدلیل خصوصیاتی که در بالا ذکر گردید پسیل ابتدا به این درختان هجوم می آورد.

برای استفاده از درختان پسته سفید و اکبری بعنوان تله پسیل باید به این شرح عمل نمود: پیوند درختان حاشیه باغات پسته را باید از ارقام مزبور انتخاب نمود.عملا این درختان با توجه به خصوصیات ذکر شده، محل خوبی برای تجمع پسیل بوده وبا سمپاشی حاشیه باغات می توان به مقدار قابل توجهی از جمعیت آفت در سطح باغ کاست. نتیجه عملی آن کاهش مصرف سموم ،کاهش هزینه سمپاشی وحفاظت از محیط زیست وگام برداشتن درجهت تولید ارگانیک در محصول پسته است.

آقای سید الیاس فیض آبادی

سرپرست مؤسسه موقوفات و کشاورزی آستان قدس رضوی در منطقه جنوب خراسان

ضمن تشکر ازبازدیدگروه انجمن پسته از باغات پسته این مؤسسه در گناباد و منطقه خراسان به نظر اینجانب این قبیل بازدید ها جهت روشن شدن ذهن باغداران پسته از وضعیت روز پسته کاری در ایران و جهان اثر مثبت و قابل توجهی داشته و یک نوع اطلاع رسانی حضوری به حساب می آید و باعث انتقال تجربیات پسته کاران مناطق مختلف از جمله خراسان می گردد که نتیجه آن جلوگیری از اتلاف سرمایه و تضییع وقت کشاورزان بوده و در نهایت افزایش راندمان و بهره وری را در باغات به دنبال خواهد داشت.